

Son zamanlarda uluslararası düzlemde gerçekleşen vergi düzenlemeleri

Gözde Atak
Gülce Çolakoğlu

Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) öncülüğünde yürütülen çalışmalar (2013 yılında başlatılan Matrah Aşındırması ve Kâr Aktarımı; "BEPS" projesi) ile birlikte, Avrupa Birliği (AB) bünyesinde meydana getirilen düzenlemeler, ülkelerin kendi yerel vergi mevzuatlarında gerçekleştirdiği değişiklikler, tasarı teklifleri, uluslararası vergi düzleminde hareketli günler yaşamamıza sebep olmaktadır.

Özellikle son dönemlerde gündemden düşmeyen zararlı vergi rekabetinin önlenmesine yönelik çalışmalar, şirketlerin agresif vergi planlamalarının önüne geçilme çabası, ülkelerin vergi matrahlarının arttırılması gibi amaçlar yeni vergisel düzenlemeleri gözler önüne sermektedir.

Söz konusu yeni düzenlemelerin şirketlerin, yatırım ve ticari kararlarına doğrudan etki edebilecek nitelikte olduğu göz önüne alındığında, uluslararası vergi gelişmelerinin yakından takip edilmesi ve buna uygun aksiyon adımlarının alınması şirketler nezdinde faydalı olacaktır.

Bu kapsamda gerek ülkelerin yerel mevzuatlarında gerek ise OECD ve AB çatısı altında gerçekleşen güncel vergisel gelişmelerden derlediğimiz dikkat çekici uluslararası vergi haberleri düzenlemeleri özet şeklinde aşağıda sunulmuştur.

I. Ülkelerin yerel vergi mevzuatlarındaki değişimlerden dikkat çeken başlıklar

Hollanda

- **2024 yılı itibariyle, belirli durumlarda temettüler (kâr payı) üzerinden koşullu stopaj kesintisi uygulanacaktır.**

Hollanda'da, 1 Ocak 2024 tarihinden itibaren belirli koşullarda uygulanacak kâr payı stopajına yönelik bir yasa kabul edilmiştir. Söz konusu yasaya göre kâr payı stopajı aşağıdaki durumlarda uygulanacaktır:

- Düşük vergili yetki alanlarında "low-tax jurisdictions" (yani, kârlar üzerinden yasal vergi oranı %9'un altında olan ülkelerde) yerleşik ilişkili şirketlere yapılan temettü ödemelerinde; ve
- Suistimal durumlarında, diğer bir deyişle Hollanda temettü stopaj uygulanmasından kaçınmak için yapay düzenlemelerin (artificial arrangement) kullanıldığı durumlarda.

Söz edilen vergi, yalnızca yukarıda belirtilen iki durum için geçerli olduğu için "koşullu" olarak adlandırılmaktadır.

Söz konusu koşullu stopaj uygulamasının önemli bir sonucu, düşük vergili ülkelere yapılan tüm temettü ödemelerinin vergilendirilecek olmasıdır. Bu durum, yeni getirilen koşullu stopajın (belirtilen şartların sağlanması halinde) Hollanda'daki iştirak kazancı kapsamında değerlendirilemeyeceği anlamına gelmektedir.

- **Geçmiş yıl zararlarının mahsubu ve süresine ilişkin değişiklikler yapılmıştır.**

1 Ocak 2022 tarihinden itibaren geçmiş yılların vergi zararları artık süresiz olarak ileriye devredilebilecektir; ancak zararlar sadece 1 milyon Euro'ya kadar kullanılabilir ve yahut kâr 1 milyon Euro'yu aşarsa, mahsup edilebilecek zarar tutarı 1 milyon Euro ve 1 milyon Euro'yu aşan kârın %50'si kadar olacaktır.

Söz konusu sınırlamalar, kurumlar vergisi çerçevesinde geriye dönük vergi zararı mahsupları için de geçerli olacaktır. Bu durum, kâr etmekte olan bir işletmenin, diğer yıllardan kaynaklanan zararları için azami 1 milyon Euro'ya kadar, süresiz olarak mahsup edilebileceği anlamına gelmektedir. Daha sonra, bir yıla ilişkin vergiye tabi kârın sadece %50'si (1 milyon Euro'yu aşması durumunda) diğer yıllardan kaynaklanan zararlar ile mahsup edilebilecektir.

- **1 Ocak 2021 tarihinden itibaren faiz ve gayri maddi hak (royalty) ödemelerine belirli durumlarda stopaj uygulanacaktır.**

31.12.2020 tarihine kadar, Hollanda mukimi şirketler tarafından ilişkili şirketlere yapılan faiz ve gayri maddi hak (royalty) ödemeleri Hollanda'da stopaja tabi tutulmamaktaydı.

1 Ocak 2021'den itibaren ise, Hollanda'da mukim bir şirket tarafından, düşük vergili veya vergi konusunda iş birliği yapmayan bir ülkede mukim ilişkili kişilere yapılan faiz ve gayri maddi hak (royalty) ödemeleri, Hollanda'da stopaja tabi tutulmuştur.

Söz konusu verginin getiriliş sebebinin, Hollanda'nın, düşük vergi oranına sahip ülkelerde yer alan ilişkili kişilere yapılacak faiz ve gayri maddi hak (royalty) ödemelerinde, ara (geçit) ülke olarak kurgulanması yolunun önlenmesi olduğu gösterilmiştir.

- **Hollanda, 1 Ocak 2022 itibariyle geçerli olan ATAD II ters hibrit kurallarını içeren bir yasa çıkarmıştır.**

Hibrit uyumsuzluk (sınır ötesi bir faaliyetin, ilgili ülkelerin vergi sistemleri tarafından farklı şekilde nitelendirilmiş olmaları nedeniyle vergi dışı kalması durumu) düzenlemeleri sayesinde, Çok Uluslu İşletmelerin (ÇÜİ) vergi ödemekten kaçınabildiği gözlenmektedir. OECD tarafından yürütülen BEPS 2 numaralı eylem planı altında ise söz konusu vergi dışı kalınması durumunun önlenmesi adına "Hibrit Uyumsuzluk Düzenlemelerinin Etkilerinin Giderilmesi" konusu düzenlenmektedir.

Avrupa Birliği (AB) cephesinde de OECD BEPS 2 numaralı eylem planı ile uyumlu olarak, Vergiden Kaçınma Karşıtı Direktifi "The Anti Tax Avoidance Directive, ATAD" uygulaması gündeme getirilmiştir. Her ne kadar BEPS'te yer alan eylem planları tavsiye niteliğinde

olup hukuki bir bağlayıcılık getirmese de AB tarafında ATAD kapsamında getirilen ilgili düzenlemeler AB üye ülkeleri için bağlayıcı olup, üye ülkelerin yerel mevzuatlarına bu düzenlemeleri aktarmaları gerekmektedir.

Bu kapsamda, Hollanda hükümeti 2022 Vergi Planının içinde, 2016 Vergiden Kaçınma Karşıtı Direktif'in Değişikliğine İlişkin Direktif'in (2017/952) (ATAD II) spesifik ters hibrit hükümlerini uygulamaya yönelik kanun teklifi sunmuştur. 27 Aralık 2021 tarihinde sözü edilen kanun teklifi resmi olarak kabul edilmiştir.

Birleşik Arap Emirlikleri (BAE)

- **BAE, Haziran 2023 itibariyle %9 federal kurumlar vergisi uygulamasına hazırlanmaktadır.**

BAE Maliye Bakanlığı'nın 31 Ocak 2022 tarihinde yayımlanmış olduğu açıklamaya göre 1 Haziran 2023 tarihinden itibaren başlayan mali yıllara uygulanmak üzere eşiklere göre federal kurumlar vergisi uygulaması yürürlüğe girecektir. Hesap dönemi 31 Aralık'ta biten kurumlar için uygulama 1 Ocak 2024'ten itibaren uygulanacaktır.

Açıklanan federal kurumlar vergisi uygulamasına ilişkin henüz bir kanun taslağı yayımlanmamış olsa da uygulamanın detaylarına BAE Maliye Bakanlığının hazırlayıp yayımlanmış olduğu "Sıkça Sorulan Sorular" dokümanında zamanlama, oran ve eşikle, matrah, mükellef, istisnalar, stopaj, mahsup, transfer fiyatlandırması ve beyan usulleri hakkında birtakım açıklamalara yer verilmiştir.

Sözü edilen oran ve eşiklere dair paylaşılan bilgiler şu şekildedir:

- 375.000 AED'ye kadar olan vergilendirilebilir gelirler için oran %0 olarak uygulanacaktır.
- 375.000 AED'yi aşan vergilendirilebilir gelirler için oran %9 olarak uygulanacaktır.
- OECD BEPS 2.0 küresel asgari kurumlar vergisi uygulaması kapsamına uygun olarak konsolide gelirleri 750 milyon EUR'u aşan ÇUİ'lere ise farklı bir oran uygulanacaktır (Herhangi bir oran belirtilmemiş olsa da bu oranın uygulamaya uygun olarak %15 olması beklenmektedir).

Matraha yönelik açıklamalara dair ise aşağıdaki hususlar aktarılabilir:

- BAE işletmelerinin, uluslararası muhasebe standartlarına uygun olarak hazırlanmış oldukları finansal tablolarda belirtilen kârlar federal kurumlar vergisinin matrahını oluşturacaktır.
- Matrahın belirlenmesinde bazı istisnalar ve düzeltmeler uygulanacaktır.
- Bazı şartların sağlanması halinde geçmiş yıl zararlarının gelecek yıl kurum kazançlarından indirimi mümkün olacaktır.

Mükellefler başlığı açısından bakıldığında, ticari işletme lisansı ile BAE'de ticari faaliyet gerçekleştiren bütün gerçek ve tüzel kişiler federal kurumlar vergisine tabi olacaktır. Bu kapsamda bankacılık faaliyetleri gerçekleştiren kişiler de federal kurumlar vergisine tabi olacaktır. Doğal kaynakların çıkarılması faaliyetleri gerçekleştiren ve Emirlik seviyesinde vergiye tabi olan işletmeler ise federal kurumlar vergisinden muaf olacaktır.

Belirli şartları sağlayan iştiraklerden elde edilen kâr payları ve değer artış kazançları federal kurumlar vergisinden istisna olacaktır. BAE işletmelerinin federal kurumlar vergisi mükellefiyeti tesis ettirmeleri ve her bir mali yıla ilişkin federal kurumlar vergisi beyannamelerini elektronik ortamda ibraz etmeleri gerekecektir. Bununla birlikte geçici kurumlar vergisi uygulaması söz konusu olmayacaktır. Belirli şartlar altında, BAE şirket grupları vergisel açıdan birlik oluşturabilecek ve tek bir mükellef olarak değerlendirilebilecektir.

Bununla birlikte, serbest bölgede faaliyet gösteren işletmeler federal kurumlar vergisine tabi olacağı; ancak serbest bölgede faaliyet gösteren işletmelere halihazırda tanınan teşviklerin uygulanmaya devam edeceği belirtilmiştir. Söz konusu işletmelerin federal kurumlar vergisi mükellefiyeti tesis ettirmesi ve beyanname vermesi gerekecektir.

Federal kurumlar vergisi uygulamasına ilişkin detayların, BAE Maliye Bakanlığı tarafından 2022 yılı ortalarına doğru paylaşılacağı ifade edilmiş olup, gelecek günlerde rastlayabileceğimiz uygulamaya yönelik detaylar merakla beklenmektedir.

Polonya

- **Pasif nitelikli gelir ödemelerinde, mukim olmayan alıcılara zorunlu stopaj uygulaması getirilmiştir.**

1 Eylül 2021'de Polonya hükümeti "*Polski Lad*" olarak anılan bir yasa tasarısı sunmuştu. Yasa tasarısında, 2022 Bütçe Kanununu destekleyen vergi tedbirlerini içeren, asgari kurumlar vergisinin de önerildiği, kapsamlı bir vergi reformu temsil edilmekteydi. Söz konusu yasa Aralık 2021'de Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Polski Lad ile yapılan düzenlemelerden biri, yurt dışı ilişkili kişilere yapılan pasif nitelikli gelir ödemelerine getirilen zorunlu stopaj uygulamasıdır.

Bu kapsamda 1 Ocak 2022 tarihinden itibaren, Polonya mukimi bir vergi mükellefi tarafından ilişkili kişi olarak nitelendirilen ve Polonya mukimi olmayan kişilere yapılan faiz, temettü, gayri maddi hak gibi ödemelerde, aynı kişiye yapılan bu tür ödemelerin yılda toplam 2 milyon PLN'yi aşması halinde, söz konusu ödemeler üzerinden stopaj kesintisi yapılacaktır. Bu düzenleme, çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmaları çerçevesinde, ödemeyi yapan açısından stopaj yoluyla vergilendirmemenin veya düşük oranda stopaj uygulanamayacağı anlamına gelebilmektedir.

- **Polonya'da şahıslar için gelir vergisi oranı %17'den %12'ye düşürülmüştür.**

"*Polski Lad*" ile getirilen bir diğer düzenleme ise Polonya hükümeti'nin, 120.000 PLN'ye kadar olan kazançlara (artan oranlı tarifinin en alt sınırına ilişkin) dair kişisel gelir vergisi oranının %17'den %12'ye düşürülmesidir. Sözü edilen oran değişikliği 1 Ocak 2022'den itibaren geçerli olmuştur.

Fransa

- **Fransa'da Mal ve Hizmet Vergisi Kanunu yürürlüğe konulmuştur.**

Fransa'da 1 Ocak 2022 tarihinde Mal ve Hizmet Vergisi Kanunu (*Code des impositions sur les biens et services*, CIBS) yürürlüğe girmiştir. CIBS'nin, önceden yasalaştırılmış olsun ya da olmasın çok sayıda metne dahil edilmiş vergi hükümlerini birleştirip uyumlu hale getirmekte olduğu ve yasanın çok daha açık ve ulaşılabilir olmasının amaçlandığı belirtilmiştir.

Bu anlamda enerji üzerindeki tüketim vergileri; alkol üzerindeki tüketim vergileri; Fransa, Korsika ve Denizaşırı Topraklarda üretilen tütün üzerindeki tüketim vergileri; yol vergileri; hava taşımacılığı vergileri; denizcilik vergileri; ve sanayi ve zanaat faaliyetleri vergileri CIBS kapsamına girmektedir.

Bununla birlikte, ilerleyen zamanda KDV, rıhtım vergileri (*octroi de mer*) ve diğer sektörel vergilerin de CIBS kapsamına alınması beklenmektedir.

İsveç

- **2022 yılı İsveç bütçe tasarısında, vergi indirimleri ve mukim olmayanlara ödenen temettülere ilişkin yeni stopaj yasası öngörülmektedir.**

Mevcut durumda, İsveç'te yerleşik bir şirket tarafından Türkiye'de yerleşik bir şirkete dağıtılacak olan temettülerde İsveç yerel mevzuatı gereği %30 oranında stopaja tabidir. Ancak yerel muafiyeti düzenleyen kurallar uyarınca söz konusu temettüler stopaja tabi olmayacaktır. Bununla birlikte, yerel mevzuatta değişikliğe neden olacak teklifin yürürlüğe girmesi durumunda %0 stopaj uygulaması son bulabilecektir.

Bu kapsamda, İsveç Maliye Bakanlığı 2020 yılında, temettüler üzerinden uygulanan stopaja ilişkin eski kanunun yerini almak üzere yeni bir kanun teklifi sunmuştu. İsveç hükümetinin son güncellemesine göre, önerilen yeni temettü stopajına yönelik kanunun (*new Dividend Withholding Tax Act*) 1 Ocak 2024'te yürürlüğe girmesi beklenmektedir. Yeni kanun teklifi ile önerilen değişikliklerden biri de İsveç'in resmi yararlanıcı "*formal owner*" kavramını OECD'nin gerçek lehdar "*beneficial ownership*" kavramıyla uyumlu hale getirilmesidir. Söz konusu yeni kanun değişikliğine ilişkin gelişmelerin takip edilmesi önem arz etmektedir.

Kanada

- **Kanada, hibrit uyumsuzluk düzenlemeleri kurallarına ilişkin kanun teklifi yayımlamıştır.**

OECD bünyesinde yürütülen BEPS projesi altında yer alan 2 Numaralı Eylem Planı kapsamında, 2012 yılından itibaren ülkeler, belirli hibrit uyumsuzluk düzenlemelerinden doğan vergi kayıplarını önlemeye yönelik düzenlemeler yapmaktadır. Bu sayede bir ülkede

vergiye tabi olmayan bir gelirin diğer ülkede indirim konusu yapılmasının ve yurtdışında ödenen verginin birden çok kez mahsup edilmesinin önlenmesi yolları ile çifte vergilendirmeme durumunun engellenmesi hedeflenmektedir.

Bu kapsamda, ÇUİ'lerin adil vergilendirmesine yardımcı olmak adına, 29 Nisan 2022'de Kanada Hükümeti, bazı hibrit uyumsuzluk düzenlemelerini ele almak için taslak kanun teklifleri ve bununla birlikte hibrit uyumsuzluk kurallarına ilişkin açıklayıcı notlar yayımlamıştır.

Yayımlanan söz konusu notlarda belirtilen kuralların, genel olarak BEPS Eylem 2, Hibrit Uyumsuzlukların Etkilerinin Giderilmesi, kapsamında hazırlanan raporda yer alan öneriler ile uyumlu ve tutarlı olması amaçlanmıştır.

Yürürlüğe girmesi durumunda, hibrit uyumsuzluk kurallarının, 1 Temmuz 2022 tarihinde veya sonrasında gerçekleşen ödemeler için uygulanmaya başlayacak olduğu ve mevcut düzenlemeler için herhangi bir muafiyetin bulunmadığı belirtilmiştir. Gelişmeler bu anlamda takip edilmelidir.

II. OECD ve AB düzleminde dikkat çeken başlıklar

Uluslararası vergilendirmeye ilişkin hali hazırda yürürlükte olan kuralların hızla küreselleşen ve dijitalleşen dünyada iki temel problemi çözmeye uzun zamandır yetersiz kaldığı söylenebilmektedir. Bunlardan biri, mevcut kuralların ÇUİ'lerin başka bir ülkede ancak "fiziksel" olarak varlık göstermesi halinde vergilendirilmesi gerektiğidir. Diğer temel bir sorun ise, var olan düzenlemelerin zararlı vergi rekabetinin önüne geçilmesine engel olamamasıdır.

Söz konusu temel sorunlar, OECD tarafından yürütülen dijital ekonominin vergilendirilmesine yönelik çalışmalar ışığında, 1. Sütun (*Pillar I*) ve 2. Sütun (*Pillar II*) çözüm yaklaşımlarını gündeme taşımıştır.

Genel bir bakış açısıyla 1. Sütun ve 2. Sütun oluşumlarını özetlemek gerekirse, 1. Sütun altında bugüne kadar uygulanan vergi modelinin temelini oluşturan "fiziki işyeri şartına bağlı vergileme" sona erecektir. Küresel vergilendirilebilir kârın "nexus" kavramı ile birlikte adil bir şekilde kaynak (gelir elde eden) ülkelere dağıtılması sağlanacaktır. Burada önemli olan husus uygulamaya geçilmesi ile dijital hizmet vergilerinin ve ülkelerin tek tarafı olarak uyguladıkları vergilerin kaldırılmasının söz konusu olacağıdır.

2. Sütun kapsamında ise, Küresel Matrah Aşındırmayı Önleme (*GloBE*) Kuralları ile dijitalleşme ve küreselleşmenin uluslararası vergileme alanında yarattığı zorlukların önüne geçmek, vergi adaleti sağlayarak şeffaflık ve eşit şartlara dayalı bir vergileme düzeni kurulması hedeflenmektedir. Bu doğrultuda ÇUİ'lerin efektif vergi oranının asgari bir orana getirilerek (%15) düşük vergili ülkelerde eksik vergilendirmenin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

- **OECD, 2. Sütun kapsamında küresel asgari kurumlar vergisine ilişkin model kuralları yayımlamıştır.**

20 Aralık 2021 tarihinde, OECD/G20 BEPS kapsamında onaylanan iki sütunlu yaklaşımın (BEPS 2.0) ikinci adımına dair “Küresel Asgari Vergiye İlişkin Model Kuralları” yayımlanmıştır. Model Kurallar, bir bütün olarak “Küresel Matrah Aşındırmayı Önleme Kuralları (*GloBE Kuralları*)” olarak adlandırılan “Gelirin Dahil Edilmesi Kuralı (*Income Inclusion Rule – IRR*)” ve “Düşük Vergilendirmeye Tabi Ödemelere İlişkin Kuralı (*Undertaxed Payment Rule-UTPR*)” kapsamaktadır.

Model Kurallarla birlikte, OECD ayrıca kuralların bir özetini (*The Pillar Two Model Rules in a Nutshell*), *GloBE* kurallarının işleyişine genel bir bakışı (*Fact Sheets*) ve Sıkça Sorulan Sorular (*Frequently Asked Questions*) dokümanını yayımlamıştır.

- **Avrupa Komisyonu, küresel asgari kurumlar vergisine ilişkin direktif önerisi sunmuştur.**

BEPS 2.0'nin 2. Sütuna (Pillar 2) ilişkin olarak, Avrupa Komisyonu 22 Aralık 2021 tarihinde, AB içerisindeki yüksek hacimli ciroya sahip grupların faaliyet gösterdikleri yetki alanlarında asgari vergi oranı ödemelerini sağlamak için bir Direktif önerisi sunmuştur.

Öneride, yılda 750 milyon Euro'dan fazla konsolide mali gelire sahip olan ve bir AB Üye Devletinde yerleşik ana şirket veya bir iştirake sahip olan hem yerel hem de uluslararası gruplar için asgari %15 oranında efektif vergi oranı öngörülmektedir.

Direktif önerisine göre, efektif vergi oranının hesaplanması, uluslararası düzeyde kararlaştırılan şekilde grup başka bir kuruluşu atamadıkça, grubun nihai ana kuruluşu tarafından yapılacaktır. Efektif vergi oranı, yetki alanındaki kuruluşlar tarafından ödenen vergilerin gelirlerine bölünmesiyle her bir yetki alanına göre belirlenmektedir. Bu doğrultuda belirli bir yetki alanındaki kuruluşlar için uygulanan efektif vergi oranı %15'in altındaysa, grup, söz konusu oranı %15'e çıkarmak için ilave vergi ödemek durumunda olacaktır.

- **Avrupa Komisyonu, paravan şirketlerin vergi amaçlı kullanımıyla mücadeleyle yönelik direktif önerisi sunmuştur.**

22 Aralık 2021 tarihinde Avrupa Komisyonu, ana ticari faaliyeti olmayan, paravan şirket olarak nitelendirilebilecek, işletmelerin vergisel amaçlı kullanımıyla mücadeleyle yönelik bir direktif önerisi “*Unshell Directive*” sunmuştur.

Aynı zamanda Vergiden Kaçınma Karşıtı Direktifi 3 “*ATAD III*” olarak da adlandırılan direktif ile, AB’de ekonomik faaliyeti olmayan veya asgari düzeyde ekonomik faaliyet gösteren şirketlerin önüne geçilmesi ve zararlı vergi avantajının sağlanmaması hedeflenmektedir. Bu doğrultuda direktif kapsamında, şirketlerin vergiden kaçınma veya vergi kaçırma amaçlarıyla hareket etmesinin önlenmesine yönelik asgari varlık testi “*substance test*”, belgeleme gereklilikleri gibi birtakım özel düzenlemelere yer verilmiştir.

Önerilen direktifin kabul edilmesinin ardından, AB üye devletlerin direktifi 30 Haziran 2023'e kadar yerel mevzuatlarına aktarması ve düzenlemelerin 1 Ocak 2024 tarihi itibariyle uygulanması öngörülmektedir. Dolayısıyla, direktifin kabul edilmesi durumunda, uygulanması için AB üye devletlerin yerel mevzuatına ilgili tarihe kadar girmiş olması gerekmektedir.

- **AB, kamuya açık ülke bazlı raporlamaya ilişkin direktif çıkarmıştır.**

21 Aralık 2021'de, Kamuya Açık Ülke Bazlı Raporlama "PCbCR" Direktif'i yürürlüğe girmiştir.

Hali hazırda AB'de faaliyet gösteren ve küresel konsolide geliri son iki yılda 750 milyon Euro'yu aşan ÇÜİ'ler ile AB'de en az bir tane "orta ölçekli" veya "büyük" iştirak veya şubeye sahip olmakla birlikte merkezi AB'de olmayan gruplar, direktif kapsamındadır.

Benzer şekilde BEPS çalışması kapsamında yer alan Ülke Bazlı Raporlama "CbCR" yükümlülüğü de konsolide cirosu 750 milyon Euro'yu aşan ÇÜİ'ler için getirilmişti. Aradaki temel değişiklik ise, Ülke Bazlı Raporlama sadece ilgili ülkeler arasında vergi idareleri ile paylaşılırken, Kamuya Açık Ülke Bazlı Raporlama Direktifi ile Ülke Bazlı Raporlama'da sunulacak bilgilerin kamu ile paylaşılmasıdır. ÇÜİ kapsamındaki tüm şirket bilgileri, ülkeleri, faaliyet alanları, çalışan kişi sayısı, ilişkili/ilişkisiz gelir tutarları, vergi öncesi kâr/zarar, tahakkuk eden, ödenen vergiler, geçmiş yıl kâr/zarar bilgileri raporlanacak veriler arasında yer almaktadır. Söz konusu raporların, AB üye devletlerin resmi/kamu sicil kayıtlarında ve şirketlerin kendi internet sitelerinde en az 5 yıl boyunca yayımlanması öngörülmektedir.

Getirilen direktif ile vergi şeffaflığının artırılması ve belirli ÇÜİ'lerin vergi uyumları hakkında kamunun bilgilendirilmesi amaçlandığı söylenebilmektedir. Direktifin AB üye ülkelerin yerel mevzuatlarına 22 Haziran 2023 tarihine kadar aktarması gerekmektedir. Kapsama giren şirketlerin, elde ettiği gelir vergisi bilgisine ilişkin raporlamaları için ilk mali yıl, 22 Haziran 2024 tarihinde veya sonrasında başlayan mali yıl olacaktır.

Ancak AB üye ülkelerinin sözü edilen direktifi yerel mevzuatlarına öngörülen tarihten önce de aktarabilecekleri veya daha yakın tarihli bir geçerlilik tarihi öngörebilecekleri belirtilmiştir. Bu durumda ilgili ülkedeki kapsam dahilinde olan şirketler için, öngörülen ilk raporlama tarihi değişebilecektir.

III. Sonuç

Vergi mükelleflerinin günümüzün dijitalleşmiş ve küreselleşmiş dünya ekonomisinde daha uyumlu faaliyet gösterebilmesi adına, uluslararası vergilendirme kurallarının reforme edildiği günlere tanıklık etmekteyiz. OECD öncülüğünde gerçekleşen BEPS projesi uygulamaları kapsamında özellikle geride bıraktığımız yıl itibariyle gündemden düşmeyen dijitalleşmeden kaynaklanan sorunlara çözüm önerisi kapsamındaki İki Sütunlu Yaklaşım

Planı ile karşımıza çıkan küresel asgari vergi gündemi önümüzdeki zaman içerisinde ülkeler nezdinde gerçekleşecek köklü değişimlerin ayak sesleri olmaktadır.

BEPS eylem planları çerçevesinde ülkeler arasındaki zararlı vergi rekabetinin önlenip, vergide iş birliğine uzanan bir yaklaşıma girilmesiyle birlikte ülkelerin kendi yerel vergi mevzuatlarında yaptıkları değişiklikler, şirketlerin özellikle yurt dışında gerçekleştireceği ticari ve yatırım kararlarına doğrudan ve önemli ölçüde etki edebilecek niteliktedir. Bu noktada, özellikle çok uluslu şirket yapısına sahip olan yatırımcıların ilgili ülkelerdeki yerel vergisel mevzuat düzenlemeleri ile uluslararası vergilendirme kurallarında gerçekleşen değişimler karşısında hazırlıklı olmaları faydalı olacaktır. Tüm bunlar göz önüne alındığında değişen uluslararası vergi gündeminin güncel olarak titizlikle takip edilmesi oldukça önem arz etmektedir.

Bu makalede yer alan açıklamalar, yazarının konu hakkındaki kişisel görüşünü yansıtmaktadır. Makaledeki bilgi ve açıklamalardan dolayı EY ve/veya Kuzey YMM ve Bağımsız Denetim A.Ş.'ye sorumluluk iddiasında bulunulamaz. Mevzuatın sık değiştirilen ve farklı anlayışlarla yorumlanabilen yapısı nedeniyle, herhangi bir konuda uygulama yapılmadan önce konunun uzmanlarından profesyonel yardım alınmasını tavsiye ederiz.